

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลในการวิจัยได้จากแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้างในแนวลึกและวิเคราะห์สาระเป็นหลัก ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1	ศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน
ขั้นตอนที่ 2	ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผ้าบาติก องค์ประกอบของลวดลายผ้าบาติก และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์
ขั้นตอนที่ 3	การเก็บรวบรวมข้อมูล
ขั้นตอนที่ 4	การประมวลผลข้อมูล
ขั้นตอนที่ 5	การรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาข้อมูลและสารสนเทศดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์จากหนังสือตำราที่เกี่ยวข้องกับงานบาติก หนังสือพิมพ์ นิตยสารและอินเทอร์เน็ต
2. พุคคยสอบถามกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานบาติก โดยตรง ถึงปัญหาที่พบเห็นในการผลิตและการบริโภคงานบาติก

จากการศึกษาวิเคราะห์และพุดคยกับผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด พบคุณลักษณะและผลงานของผ้าบาติกเป็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 เรื่องดังนี้

1. คุณลักษณะของผ้าบาติก
 - 1.1 รูปแบบของผ้าบาติก
 - 1.2 สีส้นและลวดลายของผ้าบาติก
 - 1.3 กระบวนการสร้างงาน
2. องค์ประกอบของลวดลายผ้าบาติก
 - 2.1 การกำเนิดและลักษณะของรูปแบบลวดลาย
 - 2.2 หลักการออกแบบลวดลาย
 - 2.3 การจัดองค์ประกอบของลวดลาย

2.4 เทคนิคและวิธีการเขียนลวดลาย

การกำหนดเรื่องดังกล่าวเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ในแนวคิดกับผู้ผลิตและผู้บริโภค ผ้าบาติกของแต่ละจังหวัดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมขอถ่ายผลงานที่ปรากฏจริง (ดูผลงานได้จากภาคผนวก)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผ้าบาติก องค์ประกอบของลวดลาย ผ้าบาติกและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยศึกษาข้อมูลและสารสนเทศดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลคุณลักษณะของผ้าบาติกและองค์ประกอบของลวดลายผ้าบาติก จากเอกสาร ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร internet และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานบาติก
2. ศึกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสร้าง และผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นกรอบและหัวข้อที่ต้องการสำรวจ สร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง กับผู้ผลิตและผู้บริโภคผ้าบาติกของแต่ละจังหวัดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็น 2 ชุด คือ

1. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริโภค ใช้สัมภาษณ์ผู้ที่นำผลิตภัณฑ์จากผ้าบาติกมาใช้เป็นคนสุดท้าย โดยไม่มีการนำไปจำหน่ายต่อ
 2. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ผลิต ใช้สัมภาษณ์ผู้ที่ทำการผลิตงานผ้าบาติก
- ลักษณะของแบบสัมภาษณ์จะแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ช่วง คือ ข้อมูลทั่วไป และ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าบาติก

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ คือ

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบาติก
2. กำหนดหัวข้อที่ต้องการสำรวจ เป็นรายการที่ได้จากการศึกษานำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณารายการในแบบสัมภาษณ์
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาแล้วไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดสอบเบื้องต้นกับกลุ่มตัวอย่าง
5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปทำการทดสอบเบื้องต้น เพื่อหาจุดบกพร่องของแบบสัมภาษณ์

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการแก้ไข จนสมบูรณ์ดีแล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างในแนวตั้งจากผู้ผลิตและผู้บริโภคผ้าบาติกของแต่ละจังหวัดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและหัวข้อที่ต้องการในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด ลักษณะของคำถามเป็นการถามทัศนคติและความคิดเห็น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ซึ่งทำให้มีโอกาสที่สามารถจะชี้แจงและอธิบายคำถามที่ผู้ถูกสัมภาษณ์สงสัยหรือไม่เข้าใจ ให้กระจ่างได้ ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และสามารถเก็บข้อมูลได้รวดเร็ว สามารถควบคุมกลุ่มตัวอย่างให้ตรงกับคุณสมบัติที่ผู้วิจัยต้องการ นอกจากนี้ยังสามารถสังเกตปฏิกิริยาโต้ตอบจากผู้ถูกสัมภาษณ์และการกำหนดเวลาในการปฏิบัติงานที่แน่นอนได้

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่เจาะจง โดยมีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มผู้บริโภค ทั้งสองกลุ่มอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แยกเป็นจังหวัด จังหวัดละ 5 ราย ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มของผู้ผลิตผ้าบาติกมีจำนวนน้อย ในแต่ละจังหวัดมีผู้ผลิตประมาณ 5-10 ราย ดังนั้นจึงทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแค่เพียง 5 ราย และได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริโภคแค่เพียง 5 รายเช่นเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล จังหวัดชายแดนภาคใต้ 5 จังหวัด มีดังต่อไปนี้

1. จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยกลุ่มผู้ผลิต 5 ราย กลุ่มผู้บริโภค 5 ราย รวม 10 ราย
 2. จังหวัดยะลา ประกอบด้วยกลุ่มผู้ผลิต 5 ราย กลุ่มผู้บริโภค 5 ราย รวม 10 ราย
 3. จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วยกลุ่มผู้ผลิต 5 ราย กลุ่มผู้บริโภค 5 ราย รวม 10 ราย
 4. จังหวัดสตูล ประกอบด้วยกลุ่มผู้ผลิต 5 ราย กลุ่มผู้บริโภค 5 ราย รวม 10 ราย
 5. จังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วยกลุ่มผู้ผลิต 5 รายกลุ่มผู้บริโภค 5 ราย รวม 10 ราย
- รวม กลุ่มผู้ผลิต 25 ราย กลุ่มผู้บริโภค 25 ราย รวมทั้งสิ้น 50 ราย

ขั้นตอนที่ 4 การประมวลผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการการประมวลผลข้อมูลไว้ดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล

นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งในบางครั้งผู้ถูกสัมภาษณ์อาจจะตอบคำถามไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้แบบสอบถามฉบับนั้นขาดความสมบูรณ์ไป ดังนั้นจึงต้องนำไปเก็บข้อมูลใหม่ โดยอาจจะใช้ผู้ถูกสัมภาษณ์คนเดิมหรือเปลี่ยนคนใหม่

2. การลงรหัส

การลงรหัสข้อมูล ทำให้ช่วยเพิ่มความสะดวกและรวดเร็วในการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ และมีการทำคู่มือในการลงรหัส เพื่อให้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทราบรหัสในการลงข้อมูล

3. การประมวลผล

การประมวลผลข้อมูล ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ได้เลือกใช้โปรแกรมทางสถิติในการประมวลผลข้อมูล เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีหลายตัวแปร และมีข้อมูลที่ต้องการหลายข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย, ความถี่, ร้อยละ, t-Test และ Crosstab และการรวบรวมข้อคิดเห็นต่าง ๆ จากกลุ่มตัวอย่าง

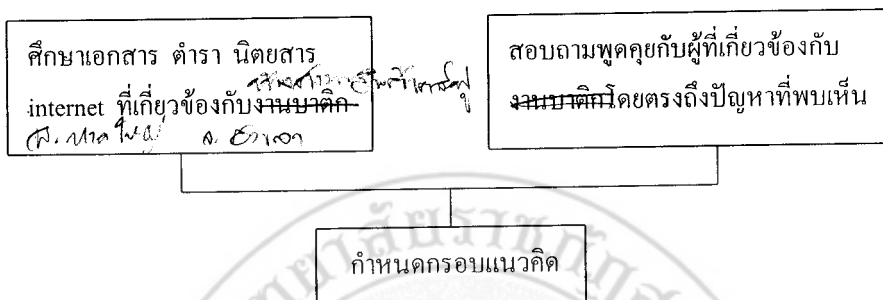
ขั้นตอนที่ 5 การรายงานผลการวิจัย

การรายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาติกในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำเสนอแบบความเรียงตามกรอบแนวคิดและจุดประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้พร้อมผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

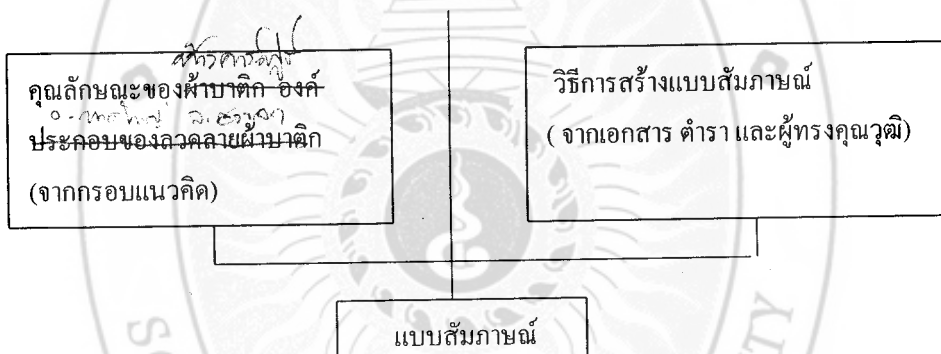
ขั้นตอนที่ 6 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังแผนภาพ

แผนภาพสรุปขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผ้ามาดิก องค์ประกอบของลวดลายผ้ามาดิก และวิธีการสร้างแบบสัมผัส

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมผัสแบบไม่มีโครงสร้างในเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 4 การประมวลผลข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 การรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 6 สรุปขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย